



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### De Sapiente Fructuoso Epistolares Libri quinque

Bonifacio, Juan

Ingolstadii, 1606

VI. Eidem de eadem re, deq[ue] iis qui à nostris magistris eruditi peßimè viuunt.


[urn:nbn:de:hbz:466:1-51159](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51159)

clarè cum illis agatur, qui integris viribus, & robusto corpore commissas ecclesias similiter administrant. Sed ut eò me referam, vnde, eram egressus, dubitare Franciscæ non debes, quin consuetudinis magna sit vis, multum institutio possit, eiusque loci, in quo alti educati que sumus diuinis que oblectamentis abundauimus, grata semper ante oculos imago, & figura versetur. Vale, & si me amas, hac consolatione vttere, qua in huiusmodi doloribus me ipse sustentare didici.

---

EIDEM DE EADEM RE.

*Deq; iis, qui à nostris magistris eruditi pessimè viuunt.*

 Præclarum amorem! defles non solum tuorum errata discipulorum, sed eorum etiam, quos ubique locorum, ac gentium Societas instituit, scelera lamentaris. Doles quorundam cupiditates diu compressas ita profundi, atq; eiici, vt tolerabiles haberi non possint. Probrum castis,



Cicero pro  
Calio.

castis, labem integris, infamiam bo-  
inferunt, vt dixit ille quem nosti. N  
fortasse desunt, qui aliorum domo  
euertant, & vitam labefactent, lib  
& trif  
nes, supra, vina, lustra, aleam, es  
re poll  
num, gladiatorum licentiam comm  
in tam  
morare me pudet. Non ita doct  
dere li  
rant, nihil in magistrorum & fact  
Nam q  
moribus simile vnquam fuit: quoc  
vitæ co  
multi priusquam religiosa mil  
mos est  
nomen darent, modestiæ, verec  
ra mi p  
diæ, & continentiæ, singularis m  
querun  
na documenta dederant. Equide  
mo sin  
multorum qui à nostris docti aliq  
ac reco  
do fuerint, varios & dissimiles exit  
ius ait  
mutationesque considerans, per  
vitæ ge  
tamque quorundam vitam rem  
bris gu  
cens neminem ferè grandiozem,  
digitis  
tisque maturæ reperio, qui non  
ciam vo  
cum virtute in gratiã redierit, aut  
toram  
tutis paulò sit factus amicior, vt  
strugem  
amissimus, æstus ipse adolescentiæ  
nes, &  
buisse, non diuini numinis ira per  
franci  
lisse videatur. Nam morientibus  
audiui  
nimam agentibus nostri patres ad  
se clari  
runt, naufragis, & natantibus cõf  
ces, eg



nis quasi tabulam apposuerunt, lo-  
 quor de viciosis, quorum finis Dei im-  
 mortalis beneficio ac munere miser,  
 & tristis non fuit, nec est, qui affirma-  
 re possit, quemquam ex iis, quos mihi  
 in tam longo annorum curriculo vi-  
 dere licuit, auersum à salute periisse.  
 Nam qui sanctè vixerint, & mortem  
 vitæ consentaneam adepti sint, pluri-  
 mos esse cōmemini. Benè igitur spe-  
 ra mi pater, qui enim te nuper reli-  
 querunt, ita absunt, vt sæpè tecum ani-  
 mo sint, scholamq; istam respectent,  
 ac recordentur. Multos se vidisse Tul-  
 ius ait, qui cùm delicatum, & molle  
 vitæ genus non modò primoribus la-  
 mbribus gustassent, & extremis, vt dicitur,  
 digitis attigissent, sed totā adolescen-  
 tiam voluptatibus dedissent, aliquan-  
 dum tamen emerferunt, & se ad bonam  
 viam receperunt, grauesq; homi-  
 nes, & illustres fuerunt. Plurimos mi-  
 hi in franciscæ partim ipsi vidimus, partim  
 audiuimus, partim legimus ciues fuis-  
 se clarissimos, bonos & præclaros du-  
 ces, egregios rectores, quorum cùm  
 O iuue-

*In oratio.  
 pro M. Cæ-  
 lio.*



iuuenilis cupiditas deferbuisset, ampl  
 roborata iam ætate eximia virtut  
 extiterunt. Dies me deficiet, si  
 dici in hanc sententiam possunt, prius  
 ner exponere. Qui monachi fuissent  
 qui in Societatem cooptantur, refer  
 solitudines quærunt, qui ad pates  
 ca peregrinantur, qui corpus que co  
 ribili asperitate contundunt, & com  
 tefunt, qui raram sanctitatem qui à  
 se ferunt, omnes pudici, verecu ab ag  
 mites, continentis, & sobrii, nis pr  
 mis annis fuerunt? Possent quom  
 dam sumptus, libidines, profusa  
 luxuriam, æris alieni magnitudin  
 nem, ambitionem, contentionem  
 nem, cupiditates, inimicitias co  
 memorare: quæ multis postea  
 tutibus non solum obiecta, veru  
 etiam esse videmus ornata. Ut si  
 nimè verendum sit, ne, si illor  
 errata vitæ prioris cum summa la  
 coniungimus, gloriosis factis ma  
 lam inuramus. Honorifica eni  
 gloriosa, & planè libera seruitus  
 rum, qui religiosam obedientiam  
 amp



complexi mundo nuncium remise-  
runt, tanto est prædicabilior, quan-  
to nequiores, tetrioresque erant,  
priusquam se ad monasteria contu-  
lissent, omnisque illa sanctitas Deo  
refertur accepta, qui hominum men-  
tes, & voluntates immutat. At-  
que eo magis quorundam migrationes,  
& commutationesque mirari debemus,  
qui à voluptate & libidine tanquam  
ab agrestibus, imperiosisque domi-  
nis profugientes cum Christo iam vi-  
vant, atque habitant, quòd nulla  
rectæ institutionis auxilia præcesse-  
rint, nec te, tuique similes cor-  
rectores, admonitores, & præce-  
ptores habuerint. Nimia erat liber-  
tas, & spes impunitatis, quæ ille-  
cebra est magna peccandi: qui no-  
stri auditores, & discipuli fuerunt,  
ut paululum se à virtute disiungant,  
& in dubia, ac perdifficili iuventu-  
tis via quiddam offendant, cum in  
aeratem intueor, mirabile mihi non  
fuit, sed fortasse agnoscent culpam, &  
corri-

O 2



corrigent, utinam breui, & dum  
 non enim facillè mutantur, quæ  
 confirmavit. Tu qua es seueritas  
 ætatis perfugia nõ probas, dolori  
 quæ in Deum scelera iuuentus admittit,  
 nimisq; sera hæc tibi emendatio  
 se videtur, quam pollicemur. Culpa  
 præsertim mortiferas, & nos mihi  
 consputamus, respuimus, & exco-  
 mur, tantum enim dolorè afferre  
 bent ætatis errata, ut non solum  
 mus à factis abhorreat, sed etiam  
 memoracionem ipsam piæ aures  
 formidēt, sed quis hoc præster in  
 libera cuiq; voluntas est, quam ne-  
 us quidē ipse pro imperio & potestate  
 cogit, itaque in grauissimis hominibus  
 sceleribus, flagitiisq; conuiuet, cuius  
 occulta sunt, arcana, & abstrusa con-  
 lia. Rem totam Deo relinquamus  
 ac reseruemus, qui pro sua infinita  
 pietia magistrorum imbecillitate  
 re hoc solet, ne prolem iactare possent  
 ut illa Niobe poetarum, quæ ut fabulatores  
 fingunt, tanta progenie orbata est, quæ  
 filios alienos despiciere, de suis solum  
 intolentiam, & berriniam, alieni timor-  
 nocentiam, enim, tunc in-  
 nifibentiam, vitæ p-  
 neq; quæ-  
 uit, & ce-  
 stro d-  
 re per-  
 sedes  
 lauda-  
 Ioann-  
 mo. F-  
 Deus  
 piter-  
 illa ar-  
 quæ fi-  
 ritate  
 gloria  
 nobil-  
 into



intolerantissimè gloriari. Consulit etiam, & prouidet diuina bonitas saluberrimæ cautioni puerorum, quos alieno periculo sapere vult, consulit timori sancto, qui integritatis, & innocentiae custos est optimus. Sibi enim persuadere discipuli debent rectè incipiendi exiguam esse gloriam, nisi bene progrediendi, & ad finem vitæ perseuerandi laus adsit. Nam neq; qui sanctè educatus pessimè & vitæ, & moritur, hinc à nobis proficiscetur in cœlum, neq; qui à turpi magistro doctus virtutem sua sponte colere perseuerauerit, in beatissimas illas sedes non migrabit. Illa enim inanis laudatio est, filij Abrahamæ sumus, teste Ioanne Christi præcursores sanctissimo. Fructum, fructū, inquam, à nobis Deus exigit, quæ qui non ferunt, semper eterno igne conflagrabit. Vt enim illa arbor generosa habetur à nobis, quæ frugifera est, ita homines non claritate nascendi, neq; sola institutionis gloria, sed virtute & rectè factis veram nobilitatem assequuntur. Audi quid

*Matth. 3.*

O 3 sanctus



In Epitaph.  
Nepotis.

sanctus dicat Hieronymus, cuius ha  
ipsa sunt verba. *Ego carnis bona in  
ma laudibus non requiram, nec me iacta  
de genere, id est, de alienis bonis, cum Ab  
ham & Isaac sancti viri Ismaëlem, & E  
peccatores genuerint, & è regione Iepti  
catalogo iustorum Apostoli voce nume  
tus de meretrice sit natus. Anima, in  
qua peccauerit, ipsa morietur, ergo qua  
peccauerit, ipsa viuet, nec virtutes, nec  
tia parentū liberis imputatur. Hęc sancti  
sapiensque Hieronymus. Plantam  
conferere, addo etiam irrigare mag  
ster potest (quem tamen magnop  
refert verè esse Christianum, vt su  
miles procreare, & gignere possit  
hęc nos extraordinaria collegimus  
vt omnibus occurramus) increme  
tum, & viriditatem dare non potest  
quod donū, & munus est Dei. Etenim  
nisi Dñs edificauerit domū, in vanū  
laborauerunt, qui ædificant eam. F  
tasse adolescētulus ille, quē quia car  
ris anteibat, præter ceteros diligebat  
cuius te nunc leuitas, & inconstan  
grauiter angit, si te semper audisset.*

Psal. 126.



miū sibi placuisset, arrogās, superbus,  
 elatus reliquos præ se despexisset, ta-  
 cito cogitationis, aut etiā aperto lin-  
 guæ conuitio aliorū vitā & mores de-  
 formasset. Britius scriptore Sulpitio,  
 diuo Martino sanctiorem se est ausus  
 nominare. Ego, inquit, in monasterio  
 sum educatus, pedem porta nō extuli,  
 cū religiosis hominibus vixi, tu miles  
 in adolescētia, delirus in senecta falsa  
 p̄ veris accipis, superstitionē, & inanes  
 quasdā præstigias, p̄ religione, pro mi-  
 raculis, & visis cœlestibus habes? Vide  
 qualem gratiā magistro referat, vide  
 hauſtam ab stygio fonte superbiam,  
 vide quantam iniuriam inferat præ-  
 claræ institutioni, cuius vim se nescire  
 Britius indicat: benè enim & à natu-  
 ra, & à magistris informatus animus,  
 & in præclaris, honeſtisq̄ue studiis ab-  
 initio versatus ætatis præceptorem ha-  
 bet loco parentis, magistrum hone-  
 stissimè, atque honorificentissimè  
 semper appellat, omniq̄ue obser-  
 uantiæ genere colendum arbitratur:  
 doctorem siue laudantem, siue  
 obiur-

*In Vita S.  
 Martini  
 Dialog. 3.*



obiurgantem vno, eodemque vultu dei Pa  
 aspicit, neq; committit vnquam, vt pecca  
 ore, aspectuq; ipso pietatem lesisse immo  
 deatur. Sed nihil est tam sanctū, quos ac  
 nō violet, & perrumpat audacia, inuidine  
 tam quietum & constans, quod neq; ab  
 animi commotio, impetusq; persequā pr  
 bet. Et vt monstrosi quidā sunt pro vir  
 tus deficientes à lege naturæ, ita quālis no  
 dam discipulorum quasi prodigia, ter se, i  
 portenta cernuntur, fieriq; interdum pe  
 solet, vt inter magistrum & discipulos  
 los, parentem, & liberos tantum in cautio  
 fit, quantum inter nigrum & albu formic  
 rectum & prauum, formosum, atq; pitern  
 distortum. Britij proteruitatem, desper  
 insana conuitia tulit diuus Martinus ab  
 patienter, quin etiam furenti discipulis, cum  
 lo precibus ab immortalī Deo sanā probis  
 rem, & salutem impetrauit, seq; Bmodel  
 tius ita correxit, vt Martino in Episcō reli  
 patu successerit, vixeritq; sanctissimā consue  
 Sunt varia hominum ingenia, suānim a  
 musq; ille Deus pro sua quemq; mandit  
 ra ducit, ac regit, quid enim cuique cōscier  
 expediens, scit ipse duntaxat. Et subind



ue vicij Pauli exemplo multos ex iis, qui <sup>2. ad Co-</sup>  
 am, vt peccauerunt, lugeamus, precemurq; <sup>rinth. 12.</sup>  
 esse immortalem Deum, cuius est scelera-  
 tum, quos ad virtutem & sanctitatem à turpi-  
 cia, inuidine & flagitio traducere, excita-  
 uod neq; ab inferis, vt & qui resistunt, nun-  
 per quã prolabantur, neq; fatuarum exem-  
 sunt iplo virginum alias virtutes sectentur, de <sup>Matth. 25.</sup>  
 ita qualis non laborent (quæ quia nexæ in-  
 digia ter se, iugataq; sunt, secerni, seiungiq;  
 inter se non possunt) & citò surgant, qui ceci-  
 diderunt: sitque lapsus ipse constantiæ,  
 im incautionis, salutaris verecundiæ, sanctæ  
 & alba formidinis, demissionis egregiæ sem-  
 m, atq; piternus admonitor. Nec verò est  
 atem, desperandum emerfuros ex viciis tan-  
 Martinem aliquando eos esse, qui cum mu-  
 didicis, cum bonis magistris, certè non im-  
 o sanprobis, cum verecundis sociis, cum  
 neq; imodestis contubernalibus, cum castis,  
 Episcopi & religiosis conuictoribus fuerunt,  
 stitit consuetudinemq; iunxerunt. Vitæ  
 a, sumim anteactæ candorem, animi iu-  
 q; manditatem, quæ manat ex optima  
 uique conscientia, bonamq; existimationem  
 . Et subinde recordati verba illa Iobi san-  
 ctissimi

O s ctissi-



Cap. 29.

In 3. Tusc.

In Aen. 6.

etissimi cum fletibus & lamentis  
 rabunt, ac recinent. *Quis mihi*  
*at, ut sim iuxta menses pristinos, secundum*  
*dies, quibus Deus custodiebat me,*  
*splendebat lucerna eius super caput meum*  
*& ad lumen eius ambulabam in tenebris,*  
*sicut fui in diebus adolescentiae meae,*  
*do secretò Deus erat in tabernaculo meo.*  
 Sit hæc bone pater epistolæ clausula  
 hic enim te credo, delectabitur  
 gus. Et quoniam, ut ait Tullius,  
 tum animi prouisio, præparatio  
 potest, ad dolorem minuendum,  
 sint tibi omnia meditata. Est enim  
 præstantis, ac diuinæ sapientiæ  
 ptas penitus ac pertractatas humanas  
 habere, nil admirari cum acciderit  
 antequam euenire possit  
 bitrari. Quæ admonitio cum ad  
 nia, tum maximè ad has puerorum  
 leuitates æquo animo ferendas  
 me prodest. Est enim, ut idem  
 Tullius, causa difficilis laudare  
 rum. Liber quidem non extrahat  
 est habenda fides Seruio, qui  
 esse confirmat, cuius ætate plures



gentis gebantur Ciceronis libri, quàm no-  
 iibi tr. tra. Vale, & extinctos filiolos ita de-  
 secun. plora, vt memineris esse mortales? *1. Reg. 16.*  
 e, qu. Esti alia mors est ista, quam defles?  
 out m. Vinam Saulis confors nemo istorum  
 a ten. sit, quem vetet lugere Deus, vt nec  
 ee, m. misericordia, nec beneuolentia istius-  
 aculo modi mortem prosequi liceat, vtinam  
 elau. qui nos afficiunt, atque angunt, illius  
 bit ep. adolescentis similes sint, qui ad Chri-  
 lius, ti Domini vocem reuixit elatus, red- *Luce 7.*  
 ratio. ritusque matri est, quæ se lachrymis  
 lum, onfictabat.

CVIDAM MAGISTRO.

*De generosis discipulis aptè regendis.*

**R**INCIPIBUS placuisse viris *1. Epistola*  
 non vltima laus est, vt Venu-  
 sinus venustè poëta dixit: Tu-  
 as ma. te gratum esse discipulis summo  
 idem oco natis, qui neque veritatem arti-  
 are p. cio tegas, neque obiurgationem  
 extat, oratermittas, cum arguendi tempus  
 ui T. est, mirabile mihi non est tuam pru-  
 blurentiam agnoscenti. Et nimirum,  
 geb. hæc